

לומדים ביחד

נאמן למקור?

על שבעים פנים ותורה אחת

הביטוי "שבעים פנים לתורה" הוא מן השגורים בפי כול. בדרך כלל משתמשים בו כדי לבטא את הרבגוניות שבדרכי לימוד התורה: התורה ניתנת להתפרש בשבעים פנים, ולפיכך כמעט שאין דרך לימוד שאינה לגיטימית, וכל הטוען לבלעדיות פירושו שלו ודרכו שלו בהבנת דברי התורה נמצא מתכחש לכלל הגדול של פלורליזם בפרשנות ובלמוד התורה, המתבטא בעקרון 'שבעים הפנים'. [ד"ר חננאל מאק, שבעים פנים לתורה : למהלכו של ביטוי]. לעומת זאת במאמר אחר בנושא, כתב הרב אבינר [על פי דברי המהר"ל מפראג]: "יש 'שבעים פנים לתורה' וכולם אמת. העיקר הוא להיזהר מהפן השבעים ואחד שאינו תורה, אלא מחוץ לתורה..." נשאלת השאלה: מה נכלל בתוך השבעים שעליו ניתן לומר "אלו ואלו דברי אלוקים חיים" ומה נחשב לפן ה- 17 שמהווה חריגה וסטייה מדרכה של תורה? על כך ננסה לגעת במעט ביחידה הבאה.

1

קראו את המקור הבא:

תלמוד בבלי מסכת שבת דף פח עמוד ב

אמר רבי יוחנן.. כל דיבור ודיבור שיצא מפי הגבורה נחלק לשבעים לשונות. תני דבי רבי ישמעאל: "וכפטיש יפצץ סלע" מה פטיש זה [כשמכים בו] נחלק לכמה ניצוצות [ריקושטים] - אף כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקדוש ברוך הוא נחלק לשבעים לשונות...

← כיצד אתם מבינים את פירוש הביטוי "שבעים פנים לתורה"?

← מה ניתן ללמוד על אותם שבעים פנים דרך המשל על הפטיש המתז ניצוצות?

2

קראו את שני המקורות הבאים:

מסכת אבות א א

משה קבל תורה מסיני , ומסרה ליהושע , ויהושע לזקנים , וזקנים לנביאים , ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה ...

רמב"ם (1135-1204) סנהדרין ד , א

אחד בית דין הגדול , ואחד סנהדרין קטנה , או בית דין של שלשה , צריך שיהיה אחד מהן סמוך מפי הסמוך . ומשה רבינו סמך את יהושע ... וכן השבעים זקנים משה רבינו סמכם ... ואותן הזקנים סמכו לאחרים ' ואחרים לאחרים ונמצאו הסמוכין איש מפי איש , עד ... בית דינו של משה רבינו .

← מה היא "סמיכת חכמים"?

← מה המקור העליון ביותר של הידע המועבר מדור לדור?

← מדוע לדעתכם חייבים "להיסמך" כדי להעביר את התורה? מדוע לא ללמוד אותה בכוחות עצמנו?

3

קראו את המקורות הבאים:

פירוש רש"י על אבות א א

ולמה נאמר ומסרה ליהושע ולא לאלעזר ולפנחס ולא לשבעים זקנים המתנבאים במחנה. שלא רצה למסרה אלא למי שהיה ממית עצמו מנעוריו באהלי החכמה וקנה שם טוב בעולם וזהו יהושע שנאמר יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל.

הרב אליהו דסלר [1892-1953] מכתב מאליהו, ד , 56

מדרך הש"ס לומר : 'אמר ר' פלוני אמר ר' פלוני'... עניין הדייקנות שלא יחול שום שינוי במסירת התורה שבעל פה, כי הדייקנות הכי גדולה באה מהערכה הכי גדולה ... במשקל היהלומים מדקדקים כחוט השערה .

← כיצד על הרב לבחור את תלמידו? ומה זה מלמד על איכותה של העברת התורה מדור לדור?

← מה מבקש הרב דסלר להעביר דרך משל שקילת היהלומים?